SOKIN KUCH · 2-KITOB

SEKINLIK USTUNLIGI

Nega shoshganlar yutqazadi va sabrlilar dunyoni boshqaradi?

TUZUVCHI

JAVOXIR MUMINJONOV

Mundarija

MUQADDIMA
Shoshqaloqlik epidemiyasi 3

I QISM
Tezlik illyuziyasi 8

II QISM
Murakkab foiz (Compounding) qonuni 17

III QISM
Shoshmaslik – kuchsizlik emas, mutlaq ustunlik 28

IV QISM
O‘n yillik ufq 39

V QISM
Chuqur ildiz otish san’ati 50

XOTIMA
Sekinlikni qurolga aylantirgan inson kodeksi 61

MUQADDIMA

Shoshqaloqlik epidemiyasi

Nega tezlik bizni manzilga yaqinlashtirmayapti?

Zamonaviy dunyo insoniyat ongiga bitta zaharli shiorni singdirdi: **«Tezroq!»**

Tezroq boyish, tezroq o‘rganish, bir oyda chet tilini egallash, olti haftada yangi kasb egasiga aylanish, bir kechada muvaffaqiyatga erishish. Reklamalar, ijtimoiy tarmoqlar va ommaviy axborot vositalari bizga shoshilayotgan, tinimsiz yugurayotgan va tez natija ko‘rsatganlarni ideal sifatida ko‘rsatadi.

Natijada inson ichida doimiy xavotir uyg‘onadi: *«Men kechikyapman. Hamma oldinga ketib qoldi. Men esa hamon bir joydaman»*.

Bu vahima bizni har qanday ishni yuzaki boshlashga majbur qiladi. Bir kitobni boshlab, uchinchi bobida yangisiga

o‘tamiz. Biror loyihani boshlab, uch oyda natija bermasa, «demak bu meniki emas ekan» deb tashlab ketamiz. Bir sohani chuqur o‘rganish o‘rniga, o‘nlab sohalarning faqat sirtini chimchilab, umrimizni «abadiy boshlovchi» sifatida o‘tkazamiz.

Biz tezlikka intilib, eng asosiy narsani — **chuqurlikni** boy berdik.

Tabiatning pishish qonuni

Tabiatga boqaylik: unda birorta ham buyuk, salobatli va abadiy narsa shoshilinchda yaratilmagan.

Qo‘ziqorin bir kechada unib chiqadi — ammo bir haftadan so‘ng chirib, yo‘q bo‘lib ketadi. Yuzlab yillar davomida bo‘ronlarga, zilzilalarga va qurg‘oqchiliklarga dosh beruvchi ulkan eman (dub) yoki chinor daraxti esa dastlabki yillarda deyarli bo‘y cho‘zmaydi. U o‘zining butun kuchini yer ostiga — ko‘rinmas, qorong‘i qatlamlarga chuqur ildiz otishga sarflaydi.

Olomon tezlikni kuch deb o‘ylab tartibsiz yuguradi. Donishmand esa o‘z yo‘lining mustahkamligiga ishonib, shoshmasdan odimlaydi.

Inson uning ustki qismiga qarab: *«Nega bu daraxt o‘smayapti?»* deb o‘ylashi mumkin. Ammo u shunchaki shoshmayapti. U yer ostida shunday poydevor quryaptiki, ertaga balandlikka ko‘tarilganda uning qulashiga hech qanday kuch sabab bo‘lolmaydi.

Inson qobiliyati, nufuzi va xarakteri ham aynan shu qonunga bo‘ysunadi:

- **Tez erishilgan boylik** — uni saqlab qolish intizomi va aqli shakllanmagani sababli tezda barbod bo‘ladi.
- **Tez o‘rganilgan yuzaki bilim** — birinchi murakkab to‘siqdayoq o‘z ojizligini ko‘rsatadi.
- **Tez shakllangan munosabat** — dastlabki sinovdayoq parchalanib ketadi.

Sekinlik – bu dangasalik emas

Bu yerda eng muhim farqni ajratib olish zarur: **Sekinlik — bu yalqovlik yoki harakatsizlik emas.**

Dangasalik — bu maqsadsiz to‘xtab qolish.

Sekinlik esa — **har bir harakatning vaznini, aniqligini va sifatini oshirish san’atidir.**

Bu — kamroq harakat qilib, bexato zarba berish mahoratidir. O‘z yo‘nalishini aniq bilgan kema shoshilmasdan suzadi, chunki u har bir to‘lqin bilan kurashib quvvat sarflamaydi; u oqim va shamol kuchidan foydalanadi.

Bu kitob — shoshqaloq dunyoda o‘z muvozanatini saqlab qolgan, shovqinli poygadan chiqib, o‘zining mustahkam imperiyasini toshma-tosh qurishga qaror qilgan insonlar uchun.

Agar siz yillardan beri harakat qilib, natijangiz kutilgandek tez chiqmayotganidan xavotirda bo‘lsangiz, nafas oling. Siz orqada qolmadingiz. Siz shunchaki chuqur ildiz otyapsiz.

I QISM

Tezlik illyuziyasi

Arzon g‘alabalar va tezkor halokatlar

Insoniyat tarixidagi eng ayyor tuzoqlardan biri — **tezlikni mahorat deb adashtirishdir.**

Biz shunday zamonda yashayapmizki, harakatning qayerga yo‘naltirilgani emas, uning qanchalik tez sodir bo‘layotgani ulug‘lanadi. Agar biror tadbirkor olti oyda million dollar topib, keyingi yilda bankrot bo‘lsa, jamiyat uning qulashini unutadi-yu, o‘sha olti oylik ko‘tarilishini afsonaga aylantiradi. Agar biror san’atkor bitta shov-shuvli chiqish bilan bir kunda mashhur bo‘lsa, uning o‘n yil sahnada qolish-qololmasligi hech kimni qiziqtirmaydi.

Bu — **arzon g‘alaba** sindromidir.

Tezlik bizga qudrat illyuziyasini beradi. Tez yugurayotgan odam o‘zini hammadan oldinda deb hisoblaydi, ammo u oyog‘i ostidagi yerning o‘pirilib borayotganini payqamaydi.

1.1. Bosqichlarni aylanib o‘tish narxi

Koinotda fundamental bir arxitektura qonuni mavjud: **Har qanday murakkab tizim bosqichma-bosqich, qatlamlar ketma-ketligi orqali barpo etiladi.**

Baland binoni tasavvur qiling. Nega poydevor qazish va quyish jarayoni butun qurilish vaqtining deyarli yarmini oladi? Nega quruvchilar birinchi qavatni bitirishi bilanoq darhol yigirmanchi qavatni ko‘tarishga tushmaydi? Chunki beton qotishi, tuproq o‘tirishi va konstruksiya o‘z yukini ko‘tarishga moslashishi kerak. Agar siz bu jarayonni tezlashtirish uchun arzon, tez quriydigan qorishmalardan foydalansangiz, bino qad rostlaydi — hatto tashqaridan yaltirab, ko‘zni qamashtirishi ham mumkin.

Ammo uning ichida halokat allaqachon dasturlangan bo‘ladi. Birinchi jiddiy tebranishdayoq u o‘z og‘irligini ko‘tarolmay qulaydi.

> *Bosqichlarni aylanib o‘tib erishilgan har qanday natija — o‘z ichida qulash urug‘ini olib yuradi.*

Inson hayoti va faoliyati ham xuddi shunday:

- Siz o‘rganishdagi qiyin, zerikarli va sekin bosqichlarni (baza, poydevor, asoslar) aylanib o‘tib, darhol murakkab amaliyotga sakrasangiz, siz soxta mutaxassisga aylanasiz. Birinchi nostandart muammoda butun bilimsizligingiz fosh bo‘ladi.
- Siz fe’l-atvorni toblamasdan, sinovlardan o‘tmasdan to‘satdan katta boylik yoki mansabga erishsangiz, bu yuk sizning ma’naviy poydevoringizni yanchib tashlaydi.

Tezlik sizga hosilni vaqtidan oldin uzib olish imkonini beradi, ammo u xom mevadek taxir va zaharli bo‘lib chiqadi.

1.2. Asimmetriya: Qurish qiyin, buzish oson

Tezlik nima uchun xavfli ekanini tushunish uchun **vaqt asimmetriyasi** qonuniyatiga qarash kerak.

- 300 yillik qadimiy chinorni o‘stirish uchun uch asrlik quyosh, yomg‘ir va sabrli sukunat kerak bo‘ladi.
- Ammo o‘sha chinorni kesib, yo‘q qilish uchun zanjirli arra ko‘targan bitta odamga bor-yo‘g‘i yigirma daqiqa kifoya.

Poydevorsiz balandlik — yutuq emas, vaqti kechiktirilgan fojiadir. Sabrsizlik bilan qurilgan qasrlar birinchi shamoldayoq o‘z og‘irligi ostida qulaydi.

Yaratish doimo sekin, puxta va og‘ir kechadi. Vayron qilish esa har doim chaqmoqdek tez sodir bo‘ladi.

Shoshilayotgan inson o‘zining ko‘p yillik mehnatini bir lahzali sabrsizlik bilan yo‘qqa chiqarish xavfi ostida yashaydi. Xatolar tezlik oshgan sari ko‘payadi:

1. **Diqqat torayishi:** Katta tezlikda harakatlanayotgan avtomobil haydovchisi yo‘l chetidagi xavflarni ko‘rmay qoladi (tunnel nigohi). Hayotda ham shoshgan inson mayda, ammo hal qiluvchi xatarlarni payqamaydi.
2. **Kechirilmas qarorlar:** Tezkor qarorlar ko‘pincha aql bilan emas, emotsiya, qo‘rquv yoki ochko‘zlik bilan qabul qilinadi.
3. **Resurslarning erta sovurilishi:** Tizim haddan tashqari tez yuklama olganda, uning motori qizib ketadi va ishdan chiqadi.

Sekin odimlayotgan inson esa vaziyatni butun kengligi bilan ko‘rib turadi. U xato qilish ehtimolini minimal darajaga tushiradi. U biladiki, **to‘g‘ri yo‘nalishda tashlangan bitta sekin qadam — xato tomonga chopilgan o‘nta tez qadamdan ustundir.**

1.3. Oson kelgan narsaning shafqatsiz tabiati

Xalq maqollarida behudaga aytilmagan: *«Oson kelgan — oson ketar»*.

Ammo koʻpchilik buning asl tizimli sababini tushunmaydi. Nega oson va tez kelgan narsa qoʻlda turmaydi?

Chunki inson faqat **oʻzi toʻlagan badal (mehnat, vaqt, sabr, asab) oʻlchamidagina** narsalarni qadrlash va ularni boshqarish mexanizmiga ega.

Agar siz biror mahoratni besh yillik mashaqqatli izlanish bilan egallagan boʻlsangiz:

- Siz uning har bir nozik jihatini, har bir yoriq va toʻsigʻini bilasiz;
- Sizni bu sohada hech kim osongina chalgʻita yoki alday olmaydi;
- Siz unga nisbatan hurmat va mas’uliyat bilan yondashasiz.

Agar sizga biror narsa tayyor holda, tez va oson kelsa, ongingizda uni **saqlab qolish uchun zarur boʻlgan**

ruhiy mushaklar shakllanmagan bo‘ladi. Siz uni xuddi shamol uchirib kelgan quruq xazondek yengil sovurib yuborasiz.

1.4. Shoshmaslik – o‘yin qoidalarini o‘zgartirishdir

Dunyodagi eng katta boyliklar, eng mustahkam sulolalar va eng chuqur ta’limotlar qanday yaratilganiga qarang: ularning hech biri bir necha oy yoki bir necha yillik shovqin ustiga qurilmagan.

Ular boshqalar yugurib, charchab, bir-birini yiqitib, so‘ng maydondan chiqib ketishini xotirjam kuzatganlar tomonidan barpo etilgan.

Agar siz bugun o‘zingizni boshqalar bilan solishtirib, «Ular allaqachon yetib bordi, men esa sekinman» deb siqilayotgan bo‘lsangiz, bir narsani esda tuting: **Tezkor start ko‘pincha tezkor charchoq bilan tugaydi.**

Uzoq masofaga yugurishda dastlabki 100 metrni bor kuchi bilan chopgan havaskor marraga yetib bormaydi. Chempion esa kuchini butun masofaga taqsimlaydi, uning nafasi bir maromda, qadamlari vazmin bo‘ladi.

Ko‘zga ko‘ringan hajm va tezkor yaltiroqlik har doim ham quvvat belgisi emas. Ichki zichlik va salobatga ega bo‘lmagan har qanday narsa oxir-oqibat bo‘shliqqa aylanadi.

Sekinlik — bu orqada qolish emas. Sekinlik — bu maydonda hammadan uzoqroq qolish strategiyasidir.

I Qism xulosasi:

01 **Poydevor qonuni:** Bosqichlarni aylanib o‘tgan har qanday tezkor yutuq o‘z ichida qulash mexanizmini saqlaydi. Tizim pishishi shart.

02 **Asimmetriya xavfi:** Yaratish doimo sekin, yo‘q qilish esa bir lahzada sodir bo‘ladi. Katta tezlik xatolarga nisbatan himoyasiz qilib qo‘yadi.

03 **Qadr va badal:** Oson va tez kelgan narsa insonning ruhiy tayyorgarligi yo‘qligi sababli baribir qo‘ldan chiqadi; mustahkamlik faqat mashaqqat bilan to‘langan vaqt evaziga shakllanadi.

Shu yergacha o‘qiganingizdan xursandman

Siz «Sekinlik ustunligi» kitobining muqaddimasi va birinchi qismini o‘qib chiqdingiz. Umid qilamanki, bu sahifalarda o‘zingizdan ham nimadir topdingiz.

Kitobning davomida sizni yana to‘rt ta qism va xotima kutmoqda:

II QISM
Murakkab foiz (Compounding) qonuni

III QISM
Shoshmaslik — kuchsizlik emas, mutlaq ustunlik

IV QISM
O‘n yillik ufq

V QISM
Chuqur ildiz otish san’ati

XOTIMA VA MANIFESTO
XOTIMA VA MANIFESTO: Sekinlikni qurolga aylantirgan inson kodeksi

Davomini o‘qimoqchi bo‘lsangiz, quyidagi tugmani bosing. Kitobni qanday olishingiz o‘sha yerda yozilgan.

Kitobni to‘liq o‘qish →

sokinkuch.pages.dev/kitob/sekinlik-ustunligi/

Hurmat bilan,
Javohir Muminjonov
«Sokin kuch» seriyasi tuzuvchisi

SOKIN KUCH SERIYASI · 2-KITOB

Biz tezlikka intilib, eng asosiy narsani – chuqurlikni boy berdik.

Bu kitob — shoshqaloq dunyoda o‘z muvozanatini saqlab qolgan, shovqinli poygadan chiqib, o‘zining mustahkam imperiyasini toshma-tosh qurishga qaror qilgan insonlar uchun.

